

Sygn. akt II Cgg 24/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 września 2018 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach Wydział II Cywilny Ośrodek (...) w R.

w składzie:

Przewodniczący: SSO Jarosław Klon

Protokolant: Magdalena Kubańska

po rozpoznaniu w dniu 12 września 2018 roku w Rybniku

sprawy z powództwa L. W.

przeciwko (...) S.A.

o naprawienie szkód górniczych

- 1) zasądza od pozwanego (...) S.A w J. na rzecz powódki L. W. 252 635,56 złotych (dwieście pięćdziesiąt dwa tysiące sześćset trzydzieści pięć złotych 56/100) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 27 września 2018 roku do dnia zapłaty;
- 2) dalej idące powództwo oddala;
- 3) umarza postępowanie w zakresie cofniętego powództwa;
- 4) zasądza od pozwanego na rzecz powódki 14 400 złotych (czternaście tysięcy czterysta) tytułem zwrotu kosztów postępowania;
- 5) nakazuje pozwanemu (...) S.A w J. zapłacić na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Gliwicach:
 - a) 12 632 złote (dwanaście tysięcy sześćset trzydzieści dwa) tytułem opłaty od zasądzzonego roszczenia,
 - b) 8901,30 złotych (osiem tysięcy dziewięćset jeden 30/100) tytułem zwrotu wydatków sądowych.

UZASADNIENIE

Powódka L. W. ostatecznie wniosła o zasądzenie na jej rzecz 252 635,56 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 15 sierpnia 2014 roku do dnia zapłaty. Ponad tę kwotę wycofała powództwo i zrzekła się roszczenia.

W motywach powództwa wskazała, że pozwana kilkakrotnie wcześniej naprawiała, w różny sposób, jej budynek mieszkalny i inne obiekty budowlane na jej nieruchomości. Stan budynku mieszkalnego od 2013 roku uległ znacznemu pogorszeniu i obecnie zagraża życiu i zdrowiu mieszkańców. Opisała zachowanie się pozwanej przez okres kilku lat oraz zawierane z nią ugody. Wskazała, że szkodą jest również konieczność rozbiórki budynku mieszkalnego. (Pozew k. 1 – 4 akt i 387 akt i rozprawa z dnia 12 września 2018 roku k. 401 akt – skrócony protokół)

Pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości argumentując, że wpływy górnicze na nieruchomość powódki są nieznaczne, a wpływ działalności eksploatacyjnej pochodzą również od przedsiębiorstwa (...), znajdującej się we władztwie (...) S.A w K.. Zaznaczyła, że od początku miała wolę ugodowego załatwienia sprawy i zaproponowała określone warunki odszkodowania. Zaznaczyła, że pozwana wstępnie przejęła odpowiedzialność za szkodę, jednak w

zakresie, jaki wynikał z protokołu oględzin, sporządzonego w ramach wniosku powódki. Wniosła o zawiadomienie o toczącym się postępowaniu (...) S.A w K.. Odnośnie szkody polegającej na zwrocie powódce kosztów rozbiórki pozwana podniosła zarzut przedawnienia roszczenia. (Odpowiedź na pozew k. 25 akt sprawy, k. 392 akt sprawy)

Stan faktyczny ustalony w sprawie:

Eksploracja górnicza, prowadzona przez Kopalnię (...) i Kopalnię (...), były przyczyną uszkodzeń obiektów budowlanych usytuowanych na nieruchomości powódki, a uszkodzenia ujawniały się sukcesywnie od chwili rozpoczęcia w tym rejonie eksploatacji węgla. Największe deformacje, a tym samym uszkodzenia obiektów na nieruchomości powstawały (ujawniały się) do końca 2010 roku (dotyczyło to także pochylenia się budynku) i mogły się powiększyć jedynie nieznacznie wskutek minimalnych już, bezpośrednich wpływów eksploatacji KWK (...) z lat 2011 – 2016. Taki stan utrzymuje się i aktualnie. W tych latach KWK (...) generowała wstrząsy dynamiczne, które oddziaływały na nieruchomość powódki. Oddziaływanie sejsmiczne Kopalni (...) było pięciokrotnie wyższe niż oddziaływanie KWK (...)

Dowód: opinia biegłego A. M. – k. 89 – 143 akt sprawy oraz opinia uzupełniająca k. 201 – 207 akt sprawy, opinia biegłego T. W. 233 – 311 akt sprawy, ustna uzupełniająca rozprawa z dnia 14 lutego 2018 roku – skrócony protokół k. 337 – 338 akt sprawy, pisemna opinia uzupełniająca k.357 – 361 akt sprawy,

Na nieruchomości powódki znajduje się budynek mieszkalny, częściowo nadbudowany, podpiwniczony (lewa strona – frontowa), które ma ponad 115 lat, a część nadbudowana została wykonana w latach 70-tych. W budynku tym występują następujące uszkodzenia:

- wychylenie się budynku od pionu w stronę północną – średnie zmierzone wychylenie kształtuje się na poziomie 22 – 26 mm/1m,
- spękanie tynków wewnętrznych i zewnętrznych – budynek mieszkalny posiada tynki wewnętrzne, które uległy spękanom i odspojeniu w skutek niekorzystnych wpływów działalności górniczej, tynków zewnętrznych brak – są pełne cegły, które w swej strukturze również posiadają spękania liniowe,
- uszkodzenia stolarki okiennej i drzwiowej,
- pęknięcia murów w piwnicy, napływ wód gruntowych i możliwość ich penetracji do środka piwnic,
- spękania ściany w piwnicy w dolnej strefie naroża przy schodach oraz pęknięcie budynku w dolnej strefie naroża (od strony studni zewnętrznej).

Uszkodzenia te są przyczynowo – związane z działalnością górniczą. Budynek ten nie nadaje się do restytucji naturalnej.

Wartość odtworzeniowa budynku mieszkalnego to kwota 328 000, 57 złotych brutto a z uwzględnieniem stopnia naturalnego zużycia, mierzonego metodą R. – 68% - to kwota 104 960, 18 złotych.

Wartość odtworzeniowa budynku mieszkalnego, liczona jako średnia ważona elementów konstrukcyjnych, to kwota 172 294, 54 złotych brutto.

Koszt rozbiórki budynku to kwota 60 168,51 złotych netto, a z podatkiem VAT 23 % to kwota 74 007,27 złotych brutto.

Dowód: opinia biegłego T. W. 233 – 311 akt sprawy, ustna uzupełniająca rozprawa z dnia 14 lutego 2018 roku – skrócony protokół k. 337 – 338 akt sprawy, pisemna opinia uzupełniająca k.357 – 361 akt sprawy, zeznania świadka R. W. – rozprawa z dnia 14 lutego 2018 roku – skrócony protokół k. 337 i 337 verte akt.

Argumentacja prawna:

Powództwo powódki o zasądzenie kwoty 252 635,56 złotych okazało się zasadne. Jedynie w zakresie żądania o odsetki ustawowe koniecznym było oddalenie powództwa w określonym zakresie, co zostanie uzasadnione poniżej.

Bezspornym w sprawie było, że:

- powódka L. W. jest właścicielem nieruchomości położonej w G. (odpis księgi wieczystej k. 6 – 8 akt),
- pozwana kilkakrotnie zawierała różne umowy z powódką, dotyczące naprawy uszkodzeń pochodzenia górniczego, pochodzących z działalności pozwanej, a ostatnia ta umowa została zawarta w dniu 3 grudnia 2013 roku,
- w dniu 3 lipca 2014 roku powódka złożyła wniosek o naprawę szkód górniczych, poprzez zapłatę jednorazowego odszkodowania a pozwana w dniu 22 lipca 2014 roku stwierdziła, że sporządziła dokumentację kosztorysową, określającą sposób naprawy przedmiotowego budynku i proponuje powódce naprawę szkód we własnym zakresie, (pisma k. 12 – 20 akt sprawy).

Spornym było:

- czy pozwana jest odpowiedzialna za wyrządzenie szkód górniczych na nieruchomości powódki – w jej budynku mieszkalnym?
- jeśli tak, to w jakim zakresie i w jakiej wysokości powódce należy się odszkodowanie?
- czy w zakres odszkodowania wliczyć należało koszty rozbioru budynku mieszkalnego, a jeśli tak to czy roszczenie to nie uległo przedawnieniu?
- od kiedy winny być liczone odsetki ustawowe za opóźnienie?

Zanim zostanie rozważona sporna okoliczność koniecznym jest ustalenie, czy do rozstrzygnięcia sporu należało stosować przepisy nowego prawa geologicznego i górniczego – ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku (Dz.U.2011.163.981) czy też ustawy z dnia 4 lutego 1994 roku prawo geologiczne i górnicze (Dz.U.2005.228.1947 j.t)?

Stosownie do treści art. 226 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku ustawa z dnia 4 lutego 1994 roku utraciła moc, z tym że w oparciu o treść art. 222 nowego prawa geologicznego i górniczego do postępowań wszczętych przed dniem wejścia w życie ustawy stosuje się dotychczasowe przepisy. Na pewno nowa ustawa prawo geologiczne i górnicze weszła w życie od 1 stycznia 2012 roku. Natomiast problem ten był już przedmiotem rozpoznania przez Sąd Najwyższy, który w uchwale z dnia 22 listopada 2013 roku w sprawie III CZP 75/13 orzekł, iż do spraw o naprawienie szkód wywołanych ruchem zakładu górniczego, w którym zdarzenie wywołujące szkodę, jak i jej powstanie, miały miejsce przed dniem 1 stycznia 2012 roku stosuje się przepisy ustawy z dnia 4 lutego 1994 roku Prawo geologiczne i górnicze (jedn. Tekst: Dz.U.z 2005 r Nr 228, poz. 1947 z późniejszymi zmianami)

Z treści pozwu, jak i z opinii biegłego A. M. wynika, że ostatnie wpływy (sejsmiczne) ze strony pozwanej, miały miejsce w dniu 12.12.2013 roku, czyli już po wejściu w życie nowej ustawy prawo geologiczne – górnicze, zwanej dalej n.p.g.g. Natomiast na pewno, w sytuacji nieruchomości powódki, nakładały się na jej budynek mieszkalny szkody wcześniejsze, ale zdaniem sądu, w tej sprawie winno być stosowane nowe prawo geologiczne i górnicze – zwane dalej n.p.g.i.g.

Zgodnie z treścią art. 145 n.p.g.g., jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, do naprawienia szkód, o których mowa w art. 144 ust. 1 i 2 stosuje się przepisy kodeksu cywilnego. Odpowiedzialność za szkody górnicze ma charakter odpowiedzialności deliktowej, a zatem zastosowanie do niej znajdzie między innymi art. 435 § 1 k.c., w myśl którego prowadzący na własny rachunek przedsiębiorstwo lub zakład wprawiany w ruch za pomocą sił przyrody (pary, gazu, elektryczności, paliw płynnych itp.) ponosi odpowiedzialność za szkodę na osobie lub mieniu, wyrządzoną komukolwiek przez ruch przedsiębiorstwa lub zakładu, chyba że szkoda nastąpiła wskutek siły wyższej albo wyłącznie z winy poszkodowanego lub osoby trzeciej, za którą nie ponosi odpowiedzialności. Zgodnie z art. 363 § 1 zdanie

pierwsze k.c. naprawienie szkody powinno nastąpić według wyboru poszkodowanego, bądź przez przywrócenie stanu poprzedniego, bądź przez zapłatę odpowiedniej sumy pieniężnej. (Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 16 kwietnia 2015 roku – ACa 1059/14, LEX nr 1682865).

Z opinii biegłego A. M. wynika, że istnieje związek przyczynowy pomiędzy działalnością pozwanej a także działalnością drugiej kopalni (...). Opinia biegłego jest jasna, rzetelna i logiczna. W tym miejscu wtrącić należy uwagę, że nie ma znaczenia dla sądu fakt, że szkody górnicze były również generowane przez Kopalnię (...). Na podstawie art. 366§1k.c. w związku z art. 145 n.p.g.i.g powódka mogła zatem dochodzić spełnienia roszczenia od któregokolwiek z dłużników. Natomiast rolą sądu było jedynie ustalenie, że pozwana jest współodpowiedzialna za szkody w budynku powódki, ale zakres jej odpowiedzialności był tutaj obojętny, bowiem w tym przedmiocie regresowo pozwana może to ustalić w procesie przeciwko drugiemu dłużnikowi, który pomimo zawiadomienia go o toczącym się procesie, nie przystąpił do niego w charakterze interwenienta ubocznego.

Powódka wybrała sposób naprawy szkód poprzez wypłatę przez pozwanego jednorazowego odszkodowania.

Odszkodowanie należne powódce wyliczył biegły T. W. na kwoty wykazane w stanie faktycznym. Trzeba podkreślić, że w tej sprawie wyliczenie wysokości szkody w oparciu o ogólną metodę R. jest wadliwe.

Metoda ta, jak przyznał sam biegły T. W., działa w przypadku budynków stosunkowo nowych, średnio zaawansowanych wiekowo. Natomiast krzywdzi właścicieli budynków starych, takich jak budynek powódki.

Dlatego też w przypadku budynku mieszkalnego powódki należało zastosować metodę liczenia wartości odtworzeniową budynku mieszkalnego, liczonego jako średnia ważona elementów konstrukcyjnych. Jest to metoda bardziej szczegółowa, pozwalająca na ocenę zużycia poszczególnych elementów budynku w sposób indywidualny. Taką metodę zastosował biegły T. W. w uzupełniającej pisemnej opinii z dnia 29 maja 2018 roku. W ocenie sądu biegły w rzetelny, czytelny i matematycznie bezbłędny sposób wyliczył wartość odszkodowania na kwotę 172 294, 54 złotych brutto. Taka też kwota odszkodowania została przyjęta, co do wartości odtworzeniowej budynku mieszkalnego i została pomniejszona o jego stopień naturalnego zużycia.

W ocenie sądu, na podstawie przepisów n.p.g.i.g aktualna jest teza, że „naprawienie szkody górniczej przez zapłatę sumy pieniężnej na podstawie art. 95 ust. 1 p.g.g. z 1994 r. ma charakter ekwiwalentny i zarazem kompensacyjny. Odszkodowanie powinno obejmować naprawienie całej szkody, w tym także tej jej części, obejmującej koszty rozbiórki obiektów, które muszą zostać poniesione.” LEX nr 1236379

Koszty rozbiórki budynku powódki to kwota 74 007,27 złotych brutto.

Z opinii biegłego T. W. wynika, że naprawa szkód w budynku powódki jest bezcelowa i krótkotrwała. Zatem naprawa szkody w sposób ekwiwalentny i kompleksowy to wypłata odszkodowania, które obejmuje również rozbiórkę tego budynku. Reasumując, koszty rozbiórki wchodzą w zakres szkody.

W tej sytuacji brak możliwości przyjęcia, że w tym zakresie roszczenie powódki jest przedawnione.

Czyli szkoda powódki to suma kwot 172 294,54 złotych i 74 007,27 złotych czyli kwota 252 635,56 złotych. Taka kwota została zasądzona od pozwanego na rzecz powódki w punkcie 1 wyroku.

W ocenie sądu brak było podstaw do zasądzenia tej kwoty z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 15 sierpnia 2014 roku. Szkoda – zgodnie z treścią art. 363§2 k.c. – została ustalona według cen z daty ustalenia odszkodowania czyli cen aktualnych. Zatem brak było podstaw do zasądzenia na rzecz powódki odszkodowania z odsetkami od 15 sierpnia 2014 roku. W ocenie sądu w takiej sytuacji zasadnym było zasądzenie odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia następnego po dniu wyrokowania. (art. 481§1 k.c.) (Wyrok SA w Katowicach I ACa 934/15 – LEX nr 2008328) Czyli dalej idące powództwo odsetkowe zostało oddalone. (Pkt. 2 wyroku)

Na podstawie art. 355§1 k.p.c. w zakresie cofniętego powództwa postępowanie uległo umorzeniu. (Pkt. 3 wyroku)

Powódka wygrała proces w 84% i w tej sytuacji na podstawie art. 100 k.p.c sąd uznał, że powódka uległa pozwanemu jedynie w nieznacznej części i sąd zdecydował się zasądzić od pozwanego na rzecz powódki całość kosztów postępowania – kosztów należnych profesjonalnemu pełnomocnikowi w kwocie 14 400 złotych, a to na podstawie pierwotnego tekstu Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku (§21 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 roku zmieniające rozporządzenie w sprawie opłat za czynności adwokackie –Dz.U.2016.1668).

Na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych należało nakazać pozwanemu zapłacić na rzecz Skarbu Państwa:

- a) Kwotę 12 632 złotych tytułem opłaty od zasądzzonego roszczenia,
- b) 8901,30 złotych tytułem wydatków sądowych (opinie biegłych). (Pkt. 5 wyroku)

Sędzia Jarosław Klon